

METHODOLOGY OF USING DIFFERENT SOCIAL FORMS IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES

Iroda Jakbarova Badriddin's daughter

Namangan State Institute of Foreign Languages

English Language, +998884669292

ABSTRACT

This article discusses the methodology of using different social forms in foreign language classes, in particular, individual work, pair work, small group work, frontal work, team work.

KEYWORDS

forms of social work, individual work, pair work, work in small groups, frontal work, team work, types of individual tasks, tasks for pair work, tasks for small group work, types of tasks for frontal work, writes tasks for team work.

Songi yillarda chet tillarini o'rganishga qiziqish sezilarli darajada oshdi. Bunga davlatimizning mustaqillikdan keyin chet tilini rivojlantirishga qaratilgan farmon, chora va tadbirlari ham sabab bo'lmoqda. Bu esa biz chet tili o'qituvchilari oldiga talabalarning chet tiliga qiziqishini oshirish uchun chet tili darslarida turli innovation metodlardan, texnik vositalardan foydalanishni taqozo etmoqda. Shunday metodlardan biri bu dars jarayonida rolli o'yinlardan foydalanish -dir. Rolli o'yinlar bu real hayotimizdagi turli situasialarni chet tili o'rganish jarayonida qo'llashdir. Bu metod dars jarayonida til muhitini yaratishga yordam beradi. Men dars jarayonida rolli o'yinlardan juda ko'p foydalanaman.

Dars jarayonida qiyinchiliklar odatda darslar o'quvchilar uchun zerikarli bo'lganligi sababli paydo bo'ladi. O'qituvchilar va talabalar darsni tashkillashtirishda odatdagidek va an'anaviy avtoritar o'qitish bilan mashq qilishda qiyinchiliklarga duch kelmoqdalar. Markazlashtirilgan o'quv shaklini (yoki ijtimoiy shaklni) amalga oshirish o'quvchilarning qo'lga muhim vakolatlarni beradi, ularni faollashtiradi va shu sababli ham ko'plab intizomiy qiyinchiliklar yuzaga kelmaydi. Davriy nashrning maqsadi — chet tili mashg'ulotlarida turli ijtimoiy shakllarning usullarini o'rgatish va bunga misollar berishdir. «Ijtimoiy shakl o'qituvchining o'quvchilarni o'rganishini yoki talabalarni o'zlarini tashkil qilish usullarini anglashidir. Shuning uchun, ma'lum interaktiv yulduz turkumlari bilan tavsiflangan «tashkiliy shakllar» haqida gapirish mumkin». Mashg'ulotlardagi ijtimoiy shakllarni ishlatish umuman ikkita yo'nalishda: qo'shimcha, to'ldiruvchi yoki simmetrik bo'lishi mumkin. Qo'shimcha, to'ldiruvchi — bunda o'qituvchi sinfda hukmronlik qiladi va xonada talabaning harakatini cheklaydi. O'quvchining pozitsiyasi va o'qituvchisi o'rtasidagi nisbiy muvozanat mavjud bo'lgan o'zaro ta'sirlar simmetrik deb

nomlanadi. Adabiyotda keltirilgan ta'limning eng muhim ijtimoiy shakllari quyidagilardir: · – yakka tartibda ishlash, – juft bo'lib ishlash, – kichik guruhda ishlash, – frontal ishlash, – jamoa bo'lib ishlash. Yakka tartibda ishlash — bu o'qituvchi tomonidan tayyorlangan alohida bosqich, bu o'quvchining o'z vazifasini bajarishi yoki o'qituvchining vazifasini bajarishi kerak, bu esa sinfdan tashqarida bajarilishi kerak. Ushbu ijtimoiy shaklda hech qanday shovqin yo'qligi sababli yakka tartibda ishlash bu ijtimoiy shakldan emasmi degan qonuniy savol berilishi ham mumkin.

Yakka tartibda ishlash turli yo'llar bilan qilinishi mumkin. Misol uchun, agar o'qituvchi harakat qilsa maktab ishlarida talabalar o'rtasida biron-bir shov-shuvni oldini olish uchun. Yakka tartibda ishlash o'qituvchi tomonidan tashkillashtiriladi. Ushbu ijtimoiy shakl, avvalo, o'qituvchi talabani o'z kasbini (masalan, o'quv CD-ROM bilan ishlash) yordamisiz yakka o'zi topshirishni talab qilganida ishlatiladi. Bu o'quvchining konsentratsiya va chidamlilik qobiliyatini talab qiladi va o'quvchining o'z ishiga bo'lgan ishonchini kuchaytiradi va unga o'z o'qitish tezligini tanlash imkonini beradi. Bunda o'qituvchi ish tartibini qo'yadi, uni nazorat qiladi va oxirida natijalarni ko'rib chiqadi. Yakka tartibda ishlashni kamchiligi shundan iboratki. Ko'pincha talabalar o'qituvchining aniq maqsadlari tufayli o'z ijodlarida ijodiy rivojlana olmaydi.

Hamkorlik ishida ikkinchi sherik bilan birgalikda vazifa ishlab chiqiladi. Bu erda ikki sherik o'rtasidagi o'zaro munosabatlar davom etadi. Ushbu ijtimoiy shakl maktabda turli xil foydalanishga ega. Bir tomondan, bu ijtimoiy shakl sherik bilan birgalikda tajriba o'tkazishga yordam beradi va boshqa tomondan, u turli mavzularni birgalikda ko'rib chiqish va keyin ularni katta guruhga taqdim etish imkoniyatini taqdim etadi. Juft bo'lib ishlash chet tili darslarida juda qulay ijtimoiy shakl hisoblanadi. Agar o'quvchi juft bo'lib ishlasa chet tili darslarida notanish matnni muhokama qilishi, turli dialoglar o'ynashi, lug'at savol javoblarini o'tkaza oladilar. Kichik guruhda ishlash — bu vazifalar bir guruh talabalar tomonidan birgalikda ishlab chiqiladigan yoki echiladigan ijtimoiy shakl. Guruhlarning shakllanishi, odatda, talabalarining orasida ta'lim jarayoni markazlashib, tobora nosimmetrik bo'ladi. Biroq, bu ijtimoiy shakl klassik jamiyatning yuksak talablariga ega va nisbatan ziddiyatli hisoblanadi. Shuning uchun ishlashning mumkin bo'lgan maxsus shartlari talab qilinadi. Ehtimol, eng katta muammo — talabalarining kommunikativ malakasi. Ushbu ijtimoiy shaklda talabalar boshqa g'oyalar, fikrlar va fikrlarni qabul qilishni o'rganishlari va natijalarini rejalashtirishlari kerak. Bu o'qituvchi aralashuv va muvozanatni saqlashi kerak bo'lgan keskinlikka olib keladi. Kichik guruh ishlashi, o'qituvchiga ushbu jarayonni yaxshilab rejalashtirilishini talab qiladi. Mavzular va vazifalar aniq tarzda shakllantiriladi va guruhlarni shakllantiradi. Nizolarning oldini olish uchun guruh ishini muayyan usullarga muvofiq boshlash va amalga oshirish tavsiya etiladi. Katta guruh mashg'ulotlarida o'zaro muloqot jarayoni nafaqat o'qituvchi va talaba, balki faqat talabalar o'rtasida ham amalga oshiriladi. O'quv dasturi o'qituvchilardan savollar va o'quvchilarning javoblari asosida ishlab chiqilgan. Bu ishtirokchilar doimo hamkorlik qilishlari kerakligi ta'siriga ega. Savollar o'quvchilar doimiy ravishda bilimdon, umumiy bilim va mantiqiy fikrlashni doimiy ravishda birlashtirishi kerakligiga qaratilgan. O'tkazilgan darslar ancha jonli bo'lib, talabalarining ta'limdan qoniqish darajasi yanada to'yintiriladi va o'qituvchining yordami bilan ularning bilimlari noma'lumlardan tortib tobora yoyilib boradi.

Har bir ijtimoiy shaklning afzalliklari bor, lekin u o'qituvchi qanday va qachon ijtimoiy shaklni boshlaganiga bog'liq. Sinfdan turli xil ijtimoiy shakllarni maqsadli ishlatish o'quv jarayoniga bir tuzilishni beradi. Ijtimoiy shakllardagi o'zgarishlar va o'zaro ta'sirlar shaklidagi o'zgarish o'quvchilarning e'tiborini yanada oshiradi va shuning uchun o'quv natijalarini yaxshilashga olib keladi.

Bundan tashqari, talabalar to'g'ri ijtimoiy shakllarni o'z vaqtida foydalanishga ishonadilar. Bu nafaqat muloqot qobiliyatlarini, balki talabalarining ijtimoiy ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Shuning uchun o'qituvchi ijtimoiy shakllarni tanlashda muhim rol o'ynaydi

Foydalangan adabiyotlar

1. G. Becker. Durchführung von Unterricht. In: Handlungsorientierte Didaktik. Teil II. Weinheim und Basel: Beltz Verlag, 1991.
2. Аллаярова, Р. Р. Chet tili darslarida turli ijtimoiy shakllardan foydalanish metodikasi / Р. Р. Аллаярова, Рашида
3. Гулимматова. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2019. — № 24 (262). — С. 525-527. — URL: <https://moluch.ru/archive/262/60438/> (дата обращения: 08.10.2022).